

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Шамшоди Ҷамшед дар мавзӯи «Аз таърихи эҷоди «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айнӣ (дар асоси матнҳои ҷопии асар)» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – Филология

Сардафтари адабиёти муосири тоҷик устод Садриддин Айнӣ бо фаъолияти гуногунҷабҳаи хеш дар рушду нумӯи адабиёти тоҷик саҳми босазо дошта, як зумра адибони ҷавон – Абдусалом Дехотӣ, Сотим Улуғзода, Мирзо Турсунзода, Ҳаким Карим, Ҷалол Иқромӣ, Раҳим Ҷалил, Фазлиддин Муҳаммадиев, Пӯлод Толис дар мактаби адабии устод ба қамоли суҳанварӣ расидаанд. Нависанда дар баробари заҳматҳои таълифи асарҳои бадеиву илмӣ, ҷиҳати беғалат ва росту дуруст ба ҷоп расонидани онҳо низ ҷиддан диққат меод. Ҷунин тавачҷух, аз таҷриба ва маҳорати устод дар нақди матн дарак мебахад ва серталабии нависанда ба кори эҷодӣ боиси таҳрирҳои пай дар пайи асарҳои вай гардидааст. Ҳамин аст, ки дар рисолаи мавриди назар, ки автореферати он дастраси мо гардидааст, “Ёддоштҳо”-и С. Айнӣ аз лиҳози матншиносӣ ба таҳқиқи муқаммали илмӣ фаро гирифта шудааст. Зеро асар аз ҷониби нависанда баъди наشري нахустин таҳриру тақмил шуда, ба тағйироти зиёде дучор гардидааст. Ва ин таҳрирот мазмун ва лафзи бадеии асарро боз ҳам муқаммал сохтааст.

Аз мундариҷаи автореферат бармеояд, ки диссертатсия аз муқаддима, ду боб, хулоса ва номгӯи адабиёт иборат мебошад. Дар муқаддима аҳаммияти мавзӯи таҳқиқ ва дараҷаи омӯзиши мавзӯъ муайян, мақсаду вазифаҳо ва наwgониҳои таҳқиқ муқаррар, аҳаммияти назарӣ ва амалии пажӯҳиш баён ва манбаъҳо ва заминаҳои таҳқиқот тавсиф карда шудааст.

Дар боби якуми диссертатсия, ки «Тағйиру таҳрири сохторӣ ва мундариҷавии «Ёддоштҳо» унвон дорад, муаллиф нахуст ба таърихи нақди матни осори устод Айнӣ тавачҷух карда, дар ин радиф тақмили

сохторӣ, бандубаст, такмили мундариҷавии асар ва порчаҳои шеърӣ асарро таҳқиқ кардааст. Дар ин боб муҳаққиқ дар асоси баррасии қиёсии матнҳои маҷаллавӣ ва китобӣ иродаи эҷодии нависандаро дар таълиф ва таҳрири асар нишон дода, барои равшан намудани таърихи эҷоди асар аз сарчашмаҳои гуногуни илмию бадеӣ истифода кардааст. Мусаннифи диссертатсия бар он аст, ки мавриди таҳрир қарор гирифтани «Ёддоштҳо», агар аз як тараф, барои ба ҷопи китобӣ тайёр кардани асар бошад, аз тарафи дигар, бо мақсади такмил додани сужети он буд. Яке аз масъалаи дигаре, ки дар ин қисмат баррасӣ гардидааст, тағйироти фаҳмида дохилкарда ва тағйироти беихтиёр рӯйдода мебошад.

Боби дуюми диссертатсия «Тағйироти шаклии матн ва масъалаҳои ҷопи илмии «Ёддоштҳо» ном гирифтааст, ки диссертант дар он тағйиру такмили забон ва услуби асарро таҳқиқ кардааст. Ҳамчунин, матни куллиётии асар (ҷ. 6 ва 7-уми Куллиёти 15-ҷилда) мавриди муқоисаву муҳокима қарор гирифта, зарурати ҷопии илмии «Ёддоштҳо» пешниҳод гардидааст. Ба таъкиди муаллифи диссертатсия «Матни куллиётии «Ёддоштҳо» аз камбудӣ холи нест. Дар он як қатор калимаҳо дар шакли ғалат боқӣ мондаанд. Бо вучуди дар вақти ба ҷоп тайёр кардани матни асар қайдҳои дар нашри яқум кардаи муаллиф низ ба назар гирифта шудаанд, маълум мегардад, ки таҳия ба таври ҷиддӣ сурат нагирифтааст» (Автореферат, с. 21).

Дар хулосаи автореферат зимни таҳқиқи таърихи эҷоди «Ёддоштҳо»-и С. Айнӣ натиҷаҳои басо арзишманди илмию назарӣ дар бандҳои ҷудогона ба таври возеҳу мушаххас баён гардида, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо пешниҳод шудааст. Матни русии автореферат ба матни тоҷикии он мувофиқат мекунад.

Дар автореферат баъзе иштибоҳоту норасоҳои ҷузъӣ низ ба назар мерасанд, ки баёни онҳо дар такмили минбаъдаи пажӯҳиши диссертант манфиатнок мебошад:

1. Дар сатри 32 аз саҳифаи 7 “...расида ва..”, ки ба ҷойи пайвандаки “ва” “вергул” гузошта шавад, беҳтар аст.

2. Дар сатри 15 аз поёни саҳифаи 8 “...**чопҳои гуногуни матни “Ёддоштҳо...”** омадааст, ки ин ҷо калимаи “**гуногун**” зарур нест ва агар ихтисор гардад, хуб мешуд, зеро дар ҳамон ҷумла як сатр поёнтар калимаи “**гуногунхонӣ**” истифода шудааст.

3. Дар сатри 18 аз саҳифаи 10 ба ҷойи калимаи “**кӯмак**” “**кумак**” омадааст.”Кӯмак” бо “ӯ”-и дароз навишта мешавад.

4. Дар сатри охир аз саҳифаи 25 ва аввал аз саҳифаи 26 мақоли халқии “**кори некӯ кардан аз пур кардан аст**” истифода гардида, ки калимаи аввали он барғалат “**наку**” навишта шудааст.

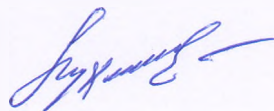
Дар маҷмӯъ, мувофиқи автореферат диссертатсияи Шамшоди Ҷамшед таҳқиқоти комилу анҷомёфта буда, дар баррасии нақди матни осори устод Айнӣ сухани нав / ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – Филология мебошад.

Номзади илмҳои филологӣ, ходими

пешбари илмии шуъбаи матншиносӣ,

таҳқиқ ва нашри мероси хаттии Маркази мероси

хаттии назди Раёсати АМИТ

Алӣ Муҳаммадиев

Имзои А. Муҳаммадиевро тасдиқ мекунам

Мудирӣ шуъбаи кадрҳо ва корҳои

махсуси Маркази мероси хаттии

назди Раёсати АМИТ

Раҷбалиев Х.

Нишонӣ: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе, кӯчаи Ш. Ҳусензода, 35

Тел: +(992 37) 221 50 83; (+992) 917251401

“__2__” мартӣ соли 2021